

POSTANOWIENIE

Dnia 15 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania K. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 15 grudnia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 28 marca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Decyzją z 11 maja 2015 r., po ponownym rozpoznaniu sprawy w przedmiocie podlegania ustawodawstwu polskiemu Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. (organ rentowy) stwierdził, że K. W. (wnioskodawczyni) w okresie od 1 marca 2012 r. do 12 maja 2013 r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła wnioskodawczyni, zaskarżając ją w całości.

Wyrokiem z 24 października 2018 r., VIII U (...) Sąd Okręgowy w W. oddalił odwołanie wnioskodawczyni. Sąd Okręgowy ustalił, że w związku z podjęciem przez wnioskodawczynię zatrudnienia pracowniczego na Słowacji w wymiarze 1 godziny tygodniowo za wynagrodzeniem 40 Euro miesięcznie, organ rentowy

skierował do słowackiej instytucji ubezpieczeniowej pismo z informacją, że wnioskodawczyni w okresie zatrudnienia na Słowacji podlega ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Słowacka instytucja ubezpieczeniowa poinformowała organ rentowy o wydaniu postanowienia o nieobjęciu wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi z tytułu pracowniczego zatrudnienia na Słowacji oraz nie wniosła żadnych zastrzeżeń co do ustalenia jako właściwe ustawodawstwa polskiego. Ponadto pismem z 3 czerwca 2016 r. słowacka instytucja ubezpieczeniowa poinformowała organ rentowy, że dla wnioskodawczyni nie został wystawiony formularz A1. Opierając się na powyższych ustaleniach i z uwagi na marginalny charakter pracy świadczonej przez wnioskodawczynię na rzecz słowackiego pracodawcy (4 godziny miesięcznie za wynagrodzeniem 40 Euro), Sąd Okręgowy uznał odwołanie za bezzasadne. Stanowisko Sądu Okręgowego zostało potwierdzone przez Sąd Apelacyjny w (...), który wyrokiem z 28 marca 2019 r., III AUa (...) oddalił apelację wnioskodawczyni.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego został przez wnioskodawczynię zaskarżony skargą kasacyjną w całości. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance jej oczywistej zasadności, której wnioskodawczyni upatruje w nierozpoznaniu istoty sprawy przez Sąd Apelacyjny, przejawiającej się przyjęciem przez ten Sąd, że spełnione zostały warunki współpracy między instytucjami ubezpieczeniowymi i oparciu rozstrzygnięcia na przepisach krajowych z naruszeniem art. 288 akapit 2 TFUE.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zagadnienie wyczerpania procedury współpracy między instytucjami ubezpieczeniowymi państwa członkowskich była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w uchwale składu siedmiu sędziów z 9 września 2020 r., III UZP 4/18 (Biul.SN 2020 nr 9-10, poz. 20). Stanowi ona, że jeżeli przedmiotem decyzji organu rentowego jest ustalenie ustawodawstwa właściwego w trybie art. 16

rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 2009 nr 284, s. 1, dalej jako rozporządzenie wykonawcze), to musi być ona zwieńczeniem prawidłowo przeprowadzonej procedury dialogu i koncyliacji między zainteresowanymi państwami członkowskimi, przewidzianej w tym akcie prawnym i mającej na celu urzeczywistnienie zasady, że osoby przemieszczające się na terytorium Unii Europejskiej podlegają systemowi zabezpieczenia społecznego tylko jednego państwa członkowskiego (art. 11 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego – Dz.U. UE L 2004 nr 166, s. 1, dalej jako rozporządzenie podstawowe). Przestrzegania tej procedury wymaga zasada lojalnej współpracy wyrażona w art. 4 ust. 3 TUE i uszczegółowiona w art. 76 rozporządzenia podstawowego. Tym samym istotą sprawy w postępowaniu prowadzonym z odwołania od tego rodzaju decyzji jest kontrola dochowania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazanej wyżej procedury. W sprawach, w których nie wydaje się decyzji tymczasowej w rozumieniu art. 16 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego konieczne jest ustalenie wspólnego stanowiska instytucji ubezpieczeniowych (art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego), które może przyjąć formę wydania przez jedną z tych instytucji decyzji negatywnej (o niepodleganiu ustawodawstwu danego państwa członkowskiego) czy też niezgłoszenia zastrzeżeń co do decyzji pozytywnej (o objęciu ustawodawstwem danego państwa członkowskiego). W przypadku pominięcia procedury dialogu i koncyliacji w postępowaniu przed organem rentowym konieczne jest uchylenie decyzji w postępowaniu odwoławczym i przekazanie sprawy organowi do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem wymogów prawa unijnego.

W przedmiotowej sprawie po pierwotnym uchyleniu decyzji przez Sąd Apelacyjny i zwróceniu sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania wypełnione zostały wymogi procedury i koncyliacji. Organ rentowy zwrócił się do słowackiej instytucji ubezpieczeniowej z prośbą o zajęcie stanowiska w przedmiocie ustalenia dla wnioskodawczyni jako właściwego ustawodawstwa polskiego w zakresie ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności

gospodarczej. Słowacka instytucja ubezpieczeniowa w odpowiedzi na pismo organu rentowego stwierdziła, że wnioskodawczyni nie jest objęta obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi na Słowacji z tytułu zatrudniania pracowniczego (decyzja negatywna) i nie wyraziła żadnego sprzeciwu w przedmiocie objęcia wnioskodawczyni ustawodawstwem polskim. Co więcej stwierdziła, że dla wnioskodawczyni nie został wystawiony formularz A1. W tych okolicznościach organ rentowy, kierując się zasadą polegania ubezpieczonego jednemu ustawodawstwu państwa członkowskiego w zakresie ubezpieczeń społecznych ustalił dla wnioskodawczyni ustawodawstwo polskie. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, że w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia unijnego systemu koordynacji ubezpieczenia społecznego w postępowaniu przed organem rentowym oraz w postępowaniu odwoławczym. Tym samym wnioskodawczyni nie dowiodła potrzeby merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.